

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Hare Excellentie drs. K.H. Ollongren
Turfmarkt 147
2511 DP 's-GRAVENHAGE

Scherpenzeel, 23 juni 2020

Postbus 100
3925 ZJ
Scherpenzeel
(033) 277 23 24

Buitenplaats
Stationsweg 389a

www.scherpenzeel.nl

IBAN Rekeningnummer
NL62BNGH0285007548

Uw brief d.d. : -
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : Staf/AS
Behandeld door : drs A.P.C.J. Stallaert
Bijlage(n) : 3

Onderwerp : Herindeling Scherpenzeel

Excellentie,

Graag vragen wij, vooruitlopend op ons overleg op 8 juli aanstaande, uw aandacht voor onderstaande aangelegenheden:

I. Inleiding en verzoek

In de gemeente Scherpenzeel leeft onder zowel de bevolking als het bestuur de sterk uitgesproken wens de zelfstandigheid als gemeente te behouden.

Bij een inwonersgesprek en een peiling onder bevolking in november 2019 heeft 75% van de respondenten zich uitgesproken tegen een gemeentelijke herindeling. Ook de gemeenteraad in Scherpenzeel is in meerderheid tegen een herindeling.

Niettemin heeft Gedeputeerde Staten in haar brief aan u op 4 juni 2020 het voornemen uitgesproken om een art. 8 Wet arhi procedure te starten teneinde een fusie tussen de gemeente Scherpenzeel en de gemeente Barneveld onder provinciale regie te bewerkstelligen. Die brief verwoordt een vooringenomen standpunt ten aanzien van onze kadernota 2021-2024 en de onderliggende plannen voor een duurzaam bestuurskrachtig zelfstandig Scherpenzeel. Het toont een gebrek aan een frisse, onbevooroordeelde blik van de provincie.

Omdat binnen Scherpenzeel zowel bestuurlijk als maatschappelijk draagvlak voor herindeling met de gemeente Barneveld ontbreekt en daarvoor bovendien geen dringende aanleiding bestaat, is een gedwongen herindeling op dit moment onwenselijk, ontijdig en onrechtmatig.

23 JUNI 2020

verz. :
c.c. :

II. Noodzakelijkheid herindeling

Waar het de onderlinge rolverdeling tussen gemeenten en provincies betreft, dient voorop te staan dat gemeenten als eerste aan zet zijn als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Het initiatief van gemeenten is het uitgangspunt.

Bij evidente bestuurskrachtproblemen van gemeenten, waarvoor zijzelf geen oplossingen weten te bereiken, kan de verantwoordelijkheid van provincies met zich meebrengen dat zij gebruik maken van hun bevoegdheden in de Wet arhi om sturing te geven aan de discussie en een modererende rol op te pakken die kan leiden tot een door de provincie geïnitieerd herindelingsadvies. Bij evidente bestuurskrachtproblemen kan gedacht worden aan het niet meer in staat zijn tot het organiseren van adequate dienstverlening richting inwoners of het niet in staat zijn tot het leveren van de nodige bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke opgaven.

In het rapport 'Zelfbewust Scherpenzeel' (SeinstraVandeLaar, juni 2019) zijn de investeringen in bestuurlijke en ambtelijke realisatiekracht benoemd die nodig zijn voor een toekomstbestendige zelfstandige gemeente. Op 31 oktober 2019 heeft onze raad de ingestemd met incidentele dekking van de hiervoor benodigde middelen in de jaren 2020 – 2021.

In het raadsbesluit van 9 december 2019 zijn de kaders gesteld waarbinnen de (op dat moment reeds in gang gezette) benodigde investeringen structureel betaalbaar moesten worden gemaakt.

Ons college heeft aan laatstgenoemd raadsbesluit invulling en uitwerking gegeven in onze beleidsrijke kadernota 2021 – 2024 (bijgevoegd).

Het eveneens bijgevoegde oordeel van dr. Verhagen, die wij als onafhankelijke en gerenommeerde autoriteit op het gebied van gemeentefinanciën bereid hebben gevonden om te toetsen of er in onze kadernota sprake is van een duurzaam sluitend perspectief, en hoe zich dat verhoudt tot de analyse die de provincie in dit kader heeft gemaakt, sterkt ons in het vertrouwen dat we de juiste koers hebben gekozen. De financiële positie van Scherpenzeel is zeer solide. Scherpenzeel is financieel in staat duurzaam (> 10 jaar) de bestuurskracht te vergroten.

Daarmee zijn wij van mening dat gemeente Scherpenzeel adequaat (d.w.z. binnen 1 jaar na de constatering van het deficit in het rapport Zelfbewust Scherpenzeel) de acties heeft ondernomen die nodig zijn om vanuit een zelfstandige rol op duurzame wijze onze wettelijke taken en de ambities van Scherpenzeel waar te kunnen maken.

Er is met andere woorden geen sprake van 'evidente bestuurskrachtproblemen' zoals in het Beleidskader arhi omschreven. De noodzaak voor provinciale regieneming ontbreekt.

III. Draagvlak

Uit zowel artikel 124 Grondwet als artikel 5 van het Europees Handvest inzake Lokale Autonomie vloeit voort dat wijzigingen van plaatselijke gebiedsgrenzen niet aangebracht dienen te worden zonder te luisteren naar de stem van de plaatselijke gemeenschappen die het aangaat. Aan die lokale stem komt derhalve zwaarwegende betekenis toe.

Ook uw Beleidskader gemeentelijke herindeling erkent draagvlak als beoordelingscriterium voor een herindeling. Dit draagvlak beperkt zich niet tot de steun van alle betrokken gemeenten, maar strekt zich ook uit naar een zo groot mogelijke meerderheid van hun inwoners.

Bij het ontbreken van draagvlak is ingrijpen gerechtvaardigd onder bijzondere omstandigheden. Het gaat hierbij om situaties waarin een herindeling door gemeenten wordt gewenst of urgent is (omwille van bestuurskrachtproblematiek in één gemeente, of omwille van regionale belangen), maar gemeentebesturen geen overeenstemming bereiken over de wijze waarop. Het kabinet wil daarmee voorkomen dat door één gemeente feitelijk een veto kan worden uitgesproken over een herindeling waar andere gemeenten groot belang bij hebben of die een positieve bijdrage levert aan de regionale bestuurskracht, dan wel de regionale bestuurlijke verhoudingen (regionaal draagvlak). Die redenen moeten dan wel voldoende overtuigend en voldoende dringend zijn om te rechtvaardigen dat aan ons heldere en uitgesproken politiek-bestuurlijk standpunt én dat van de Scherpenzeelse bevolking voorbij zou worden gegaan. Dergelijke redenen zijn er niet en worden ook niet door GS aangedragen.

Daarbij vinden wij het naar onze inwoners toe zeer pijnlijk, en vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid kwalijk, dat (het gebrek aan) draagvlak onder de Scherpenzeelers en de uitkomst van eerdergenoemde peiling stelselmatig wordt vermeden. Zowel in de brief die GS u op 4 juni jl. zond, en ook in alle achterliggende stukken die GS aan u en aan PS ter beschikking heeft gesteld.

Omdat wij de mening van de Scherpenzeelers voorop stellen, en vinden dat daarover geen misverstand mag bestaan, heeft het college van B&W onderzoeksbureau Motivaction gevraagd om een nieuwe onafhankelijke inwonerspeiling te organiseren. Deze inwonerspeiling vindt plaats van 29 juni tot 6 juli 2020. Uiteraard zullen wij u over de uitkomst hiervan informeren.

IV. Proces

Het proces zoals wij dat tot op heden hebben ervaren deed geen recht aan het partnerschap, zoals door de wetgever wordt verondersteld. De diverse procesinterventies, onzorgvuldigheden en het gebrek aan objectivering / relativering in het oordeel van GS ten aanzien van onze kadernota maken dat de indruk van vooringenomenheid die ons in de afgelopen maanden in toenemende mate heeft verbijsterd, met het op 4 juni gecommuniceerde voorgenomen besluit een absoluut hoogtepunt heeft bereikt. Niet alleen bij ons, ook breder in de Scherpenzeelse samenleving – en daarbuiten.

In zichzelf is, gezien het ontbreken van evidente noodzaak op basis van onze kadernota, iedere stap richting provinciale regie onrechtmatig. Wij hebben onze evidente bestuurskrachtproblemen onder ogen gezien, en daarvoor binnen een jaar tijd zelf oplossingen ontwikkeld en (zoals weergegeven in bijgaand position paper) samen met de samenleving in gang gezet.

Deze oplossingen dragen beter, efficiënter en logischer bij aan de ambities van Scherpenzeel dan het door de provincie voorgestane alternatief. Daarmee ontbeert iedere grond voor de provincie om gebruik te maken van de bevoegdheden die hen in de Wet arhi zijn toegekend.

V. Conclusie

In het Beleidskader arhi is u een belangrijke rol toebedeeld in het bewaken van de zorgvuldigheid en de rechtmatigheid van herindelingen. Daarnaast beoordeelt u dit – los van de inhoud - bij iedere herindeling op basis van een concreet herindelingsontwerp. Sinds 22 maart 2019 is in het geval van een artikel 8-procedure een aanvullende verantwoordelijkheid bij u belegd: u te vergewissen van de overwegingen om het initiatief tot herindeling (over) te nemen en waarom juist op dit specifieke moment. Het overleg met de provincie biedt de mogelijkheid aan de minister van BZK om nadere vragen te stellen en aandachtspunten voor het proces aan de provincie mee te geven.

Wij roepen u op in dit onderhavige proces juist die rol nauwgezet in te vullen. Een 'open overleg' is een 'eenrichtingstunnel' die alleen maar kan leiden tot bestuurlijke stagnatie en onrust, juist in een periode waarin bestuurskracht van ons wordt gevraagd om de schade, die door dit proces is ontstaan, te adresseren.

Voorkomen moet worden dat Scherpenzeel nog verder in een traject wordt gezogen dat even schadelijk als onrechtmatig is, en gezien de eigen plannen, ambities en voorkeuren van ons prachtige dorp onwenselijk is.

Wij verzoeken u dan ook met klem om uw invloed aan te wenden door aan de spreekwoordelijke noodrem te trekken bij Gedeputeerde Staten en ons daarmee in staat te stellen het reeds in december ingezette pad op weg naar een duurzame zelfstandige toekomst te bewandelen.

Een afschrift van deze brief hebben wij toegezonden aan GS en PS provincie Gelderland, de gemeente Barneveld en de gemeenteraad van Scherpenzeel.

Wij kijken er naar uit om de ontstane situatie nader mondeling toe te lichten in ons gesprek op 8 juli 2020. Graag zeggen wij u dank voor de aan deze brief te besteden aandacht.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Scherpenzeel,

W.M. van de Werken
Secretaris

H.H. de Vries
Burgemeester

Bijlagen

- Position Paper
- Kadernota 2021 – 2024
- Expert Opinion dr. AJWM Verhagen

